

چکیده

ارائه ی مدل مفهومی ملی سیستم نسخه نویسی الکترونیک

مقدمه و هدف: پیاده سازی سیستم نسخه نویسی الکترونیکی می تواند بر مشکلات فراوان فرایند نسخه نویسی کاغذی غلبه کند و فرصت های بی شماری را برای نسخه نویسی موثرتر و مفیدتر فراهم نماید. از این رو، مطالعه حاضر با هدف ارائه ی مدل مفهومی ملی سیستم نسخه نویسی الکترونیک طراحی گردید.

روش پژوهش: برای تشریح فرایند نسخه نویسی در ایران و توصیف ویژگی های این سیستم از متدولوژی تحلیل و مدل سازی فرایند کاری استفاده شد. سپس، مولفه های اصلی مدل سیستم نسخه نویسی الکترونیک در کشورهای منتخب (دانمارک، فنلاند، سوئد، انگلیس و آمریکا) به صورت تطبیقی بررسی شد و نیازهای ذی نفعان اصلی سیستم نسخه نویسی الکترونیک ملی شامل پزشکان، داروسازان، کارشناسان اداره نظارت بر دارو و مواد مخدر سازمان غذا و دارو، کارشناسان رسیدگی و تایید نسخ دارویی سرپایی در سازمان بیمه تامین اجتماعی و بیمه سلامت به روش توصیفی- تحلیلی مورد مطالعه قرار گرفت. در مرحله بعدی، استانداردهای سیستم نسخه نویسی الکترونیک به صورت توصیفی بر اساس مرور منابع بررسی شد. در نهایت، مدل نهایی سیستم نسخه نویسی الکترونیک ملی بر اساس عوامل اصلی مدل های سیستم نسخه نویسی الکترونیک، مولفه های اصلی این سیستم و وضعیت فعلی سیستم نسخه نویسی ایران طراحی شد و ابزار مقایسه و ارزیابی سیستم نسخه نویسی الکترونیک با استفاده از فرایند دلفی تهیه شد.

یافته ها: نتایج حاصل از تحلیل فرایند فعلی نسخه نویسی در ایران نشان داد که این کشور در اولین سطح پیچیدگی از سطح بندی تکاملی نسخه نویسی الکترونیک یعنی مرجع الکترونیکی نسخه نویسی قرار دارد و قسمت های مشکل داری مانند فعالیت های تکراری و غیر ضروری، تمرکز گره های تصمیم گیری و ضعف های ارتباطی بین ذینفعان در این فرایند وجود دارد. در صورتیکه، مقایسه ویژگی های سیستم نسخه نویسی الکترونیک در کشورهای منتخب بیانگر این بود، که سیستم نسخه نویسی الکترونیک به صورت آزمایشی یا روزمره در سطح ایالتی، محلی یا ناحیه ای در کشورهای مذکور مورد استفاده قرار می گیرد و کل فرایند نسخه نویسی یا قسمتی از آن را تحت پوشش قرار می دهد. بنابراین بر اساس نتایج حاصل از این مطالعه، معماری مدل نهایی سیستم نسخه نویسی ملی ایران با چهارکنشگر اصلی بیمار، نسخه نویس، نسخه پیچ و سازمان بیمه سلامت طراحی شد. در مرکزیت این مدل، سیستم نسخه نویسی الکترونیک قرار دارد، که شامل شبکه ملی نسخه نویسی الکترونیک، پایگاه داده ملی نسخه نویسی الکترونیک و پرتال الکترونیک سلامت ملی برای ارتباط بیمار با پایگاه داده ملی مرکزی است.

نتیجه گیری: به طور کلی، مدل سیستم نسخه نویسی الکترونیک طراحی شده برای ایران از نظر ساختاری با مدل کشورهای مورد مطالعه مشابهت دارد و تنها تفاوت در نظام پرداخت هر کشور موجب تنوع در ارتباط پزشک و داروخانه با سازمان های بیمه گر یا پرداخت کننده شده است. پیاده سازی این مدل نیاز به همکاری کلیه ذی نفعان این سیستم دارد، تا دستیابی به بالاترین سطح تکاملی سیستم نسخه نویسی الکترونیک و ادغام با پرونده الکترونیک سلامت به یک واقعیت تبدیل شود.

کلید واژه ها: نسخه نویسی الکترونیک، نسخه نویسی دارویی، سیستم، مدل مفهومی